

expiscore

Poslovni centar Hrasno
ul. Azize Šaćirbegović, prostor 35
Jasmina Gafić, manager
telefon: +387 63 89 00 89
email: expiscore@vin-balkan.com

KUPOVINA POLOVNOG AUTOMOBILA NIJE RISKANTNA UKOLIKO POZNAJETE OVA PRAVILA

**VAŠ AUTOMOBIL NIJE UKRADEN?
OTKRIJTE AUTOMOBILE SA TOTALNOM ŠTETOM!
KAKO JE AUTOMOBIL POPRAVLJEN/OBNOVLJEN?
ČUVAJTE SE UVEZENIH AUTOMOBILA LOŠIH TEHNIČKIH KVALITETA!
NAJVEĆE PREVARE VLASNIKA AUTOPIJACA.**

Prijevod sa Českog jezika

Situacija je zaista nezadovoljavajuća. Suočavamo se sa prilivom uvezenih automobila u Republiku Češku od početka devedesetih. Nažalost, ovi automobili su često sumnjivog porijekla i u lošem tehničkom stanju.

U toku registracije ovakvih automobila, nadležna tijela još uvijek ne vrše temeljitu provjeru. Sada imamo do 500.000 oštećenih automobila na našim cestama koji su prodati građanima koji nisu imali bilo kakve sumnje, i to zajedno sa krivotvorenim dokumentima, ili čak sa 'pravim' dokumentima koji imaju krivotvorene podatke.

UDRUŽENJE RADI ZA VAS

Cilj Udruženja je da zaštiti prava vlasnika automobila. Nastojimo spriječiti situacije kada se teško oštećena, ukradena ili na bilo koji način nelegalni automobili, jeftino/često nude kao klasificirani automobili. Ovakvi automobili moraju nestati sa našeg tržišta!

Mi promoviramo transparentnost u prodaji polovnih automobila, povećanu sigurnost na putevima te pomlađivanje češkog voznog parka. Sa našim ulaskom u Europsku uniju, posljednje provjere uvezenih automobila su bile otkazane i od tada se broj novijih automobila znatno povećao. Međutim, uporedo se povećao i broj uvezenih oštećenih, totalno uništenih i ukradenih automobila.

U ovoj brošuri naći ćete podatke koje trebate znati prije nego kupite uvezen polovni automobil. Ukoliko ste već vlasnik jednog takvog automobila, provjerite da li ste prevareni.

GLAVNE MJERE OPREZA

- **POMLAĐIVANJE AUTOMOBILA**

Svaki četvrti automobil u Republici Češkoj je pomlađen!

Václav K. iz Ostrave:

Václav je prodao svoj automobil Škodu Feliciju 1997 godine i kupio pouzdaniji i noviji automobil. Ponovno je kupio Škodu ali proizvedenu 2000 godine. Međutim, provjerivši ovaj automobil u zemlji porijekla, užasnua se saznanjem da je kupio automobil proizveden 1996 godine, i da je prevaren. Datum prve registracije automobila uvezenog iz Francuske je promjenjen ("pomlađen") za četiri godine. Kupio je automobil koji je bio stariji i od onog koji je imao ranije.

- **IZMJENJENI OSNOVNI IDENTIFIKATORI**

Svaki deseti automobil u Republici Češkoj ima izmjenjene osnovne identifikatore!

Jiří L. iz Praga:

Prijatelj mu je obećao uvesti jeftinu Octaviu iz Njemačke. Platilo je 350,000 Čeških kruna za Octaviu staru dvije godine, ali da bi se zaštitio poslije je provjerio osnovne identifikatore u firmi Cebie spol.s r.o. Kompanija je otkrila da je automobil ukraden u Francuskoj te da je legaliziran prekucavanjem broja šasije. Jiří L. sada živi u strahu od gubitka automobila. "Uvoznik" kojeg Jiří poznaje kaže da je Jiří kupio automobil i da on ne želi imati ništa s tim.

- **PROVJERA PORIJEKLA VOZILA**

Svakih 25 minuta u Republici Češkoj se ukrade jedan automobil! Provjerite jeste li kupili jednog od njih.

Pavel V. iz Karlovy Vary

Pavel V. je imao Opel Omegu uvezenu iz Njemačke. Automobil je provjerio njegov prijatelj na granici. Automobil nije bio upisan u bazu podataka o ukradenim vozilima u Njemačkoj, tako da je kupovina obavljena. Međutim, prijatelj mu je preporučio da automobil provjeri profesionalna kompanija prije nego krene na odmor. Pavel V. je učinio kako mu je preporučeno. Automobil sa ovim brojem šasije je upisan u bazama podataka o ukradenim vozilima u Italiji. Vlasnik automobila Italijan je čekao da se izvrši registracija u inostranstvu i tada je prijavio krađu vozila. To je bila jasna prevara osiguranja.

- **PROVJERA LEGALNOSTI AUTOMOBILA**

Da li ste kupili automobil sa nevjerovatnim leasing pogodnostima, koji ima dugove/potraživanja ili koji je legalno sporan?

KUPOVINA POLOVNOG AUTOMOBILA NIJE RISKANTNA UKOLIKO POZNAJETE OVA PRAVILA

Bojite li se skrivenih oštećenja i pravnih problema? Mi vam pružamo detaljna uputstva kako provjeriti osnovne tehničke i legalne podatke svakog automobila. Ukoliko želite biti apsolutno sigurni u porijeklo vozila ili njegovih osnovnih identifikatora, provjerite vozilo kod nezavisne profesionalne kompanije.

Izuzetno je važno provjeriti kako tehničke tako i legalne podatke!

1. PROVJERA OSNOVNIH IDENTIFIKATORA VOZILA

Provjerom osnovnih identifikatora saznajte da li kupujete automobil sa podacima datim u registracijskom dokumentu i da li zaista kupujete automobil naveden u dokumentu.

Može se desiti da kupite automobil iz inostranstva sa dokumentima koji su preuzeti od automobila koji je pretrpio totalnu štetu. U tom slučaju jedini identifikator bi mogla biti oštećena pločica sa brojem šasije, dok su preostali identifikatori odstranjeni. Odstranjene identifikatore poslije mogu upotrijebiti na automobilu ukradenom, na primjer, u Republici Češkoj, a koji je registrovan sa dokumentima iz inostranstva. U slučaju kupovine ovakvog automobila, vi ustvari kupujete ukradeno vozilo.

VIN - Identifikacijski broj vozila (broj šasije)

Najvažniji broj automobila (godina proizvodnje) jeste BROJ ŠASIJE. Taj broj se mora slagati sa ostalim informacijama iz registracijskog dokumenta. Broj šasije je uglavnom otisnut blizu motora, na primjer, na haubi, na prostoru koji odvaja motorni prostor od unutrašnjosti automobila, na podu vozila ili u prostoru prtljažnika. Provjerite da li je broj mjenjan, neprofesionalo prekucan ili je na bilo koji način oštećena pločica sa brojem šasije.

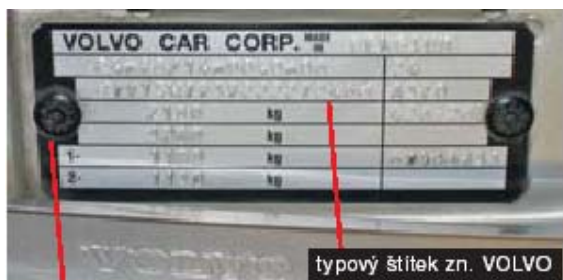
TIP MOTORA I BROJ GODINE PROIZVODNJE/FABRIČKI BROJ?

Ove podatke ćete naći utisnute na bloku motora. Uporedite ih sa podacima iz registracijskog dokumenta koji obavezno mora sadržavati tip motora (odnosi se na registracijske dokumente koji su izdati poslije 01. jula 2001 godine, a fabrički broj je također bilo obavezno navesti u registracijskom dokumentu do navedenog datuma). Ako ste u mogućnosti, također provjerite fabrički broj motora. Budite sigurni da na pločicama sa utisnutim brojevima nema nikakvih oštećenja, kao i da broj motora nije mjenjan. Ukoliko je broj motora oštećen, ako je korozirao, ili

ako je pločica mijenjana, ne kupujte vozilo.

TIP VOZILA (NALJEPNICA)

Naljepnicu ćete naći u motornom prostoru. Još jednom provjerite sve podatke i uporedite ih sa onima na registracijskom dokumentu. Ukoliko naljepnica nedostaje, oštećena je ili nije pričvršćena na pravi način, vjerovatnoća da nešto nije u redu sa automobilom je veća (upitno porijeklo, prethodne nesreće...). Ako naljepnica nedostaje, nadležni organ neće registrovati takav automobil.

BROJ ŠASIJE ISPOD VJETROBRANA/ŠOFERŠAJBNE

Nemaju svi automobili broj šasijske ispod vjetrobrana/šoferšajbne, ali praksa pokazuje da ih je sve više. Mjenjanje i krivotvorenje tog broja je jako skupo i zahtjevno, ali ako automobil posjeduje broj na tom mjestu, budite oprezni i svakako ga provjerite.

PROVJERA Približno tačnog datuma proizvodnje

U slučaju sumnje, tačna godina proizvodnje se može pročitati iz kodova koji se, na primjer, nalaze na prozorima, sigurnosnim pojasevima, sjedištima, plastičnim dijelovima, agregatima, ABS sistemu, na klimi, alternatoru, posudi za vodu, itd.

PROZORI

Ukoliko svi prozori imaju iste kodove i broj 9 na dnu, kao što je prikazano na slici, nema razloga za brigu. Prozori automobila su proizvedeni 1999 godine. Ako jedan, ili više prozora imaju drugi kod (na primjer broj 6) znači da su ti prozori zamjenjeni. Ali zamjena prozora se mogla desiti usljed teškog oštećenja automobila ili jednostavno zbog pucanja stakla. U svakom slučaju fokusirajte se na taj dio vozila, budite sigurni i provjerite ga.

SIGURNOSNI POJASEVI

Znakovi koji daju informaciju o datumu proizvodnje na sigurnosnim pojasevima mogu imati različite forme (od ispisanog tačnog datuma proizvodnje do jednostavnih kodova u obliku niza brojeva), a ispisani su na tekstilnoj etiketi, plastičnoj pločici na donjem dijelu pojasa gdje je pojas pričvršćen. Sami znakovi mogu biti upisani na tekstilu ili utisnuti na plastičnoj pločici.

Tokom profesionalne potvrde autentičnosti identifikatora, utvrđuje se sljedeće :

- provjera autentičnosti (originalnosti) proizvođačevih podataka, uključujući provjeru i vidljivih i skrivenih identifikatora vozila - VID i SID
- utvrditi da li je došlo do ilegalnih promjena identifikatora ili nekih drugih akcija koje bi dovele do novog identiteta automobila
- vrše se precizna mjerenja i detaljno fotografisanje vozila pomoću najnovije digitalne tehnologije
- provjeriti da li podaci upisani u dokumentima vozila (registracijski dokument, registracijski dokument iz inostranstva) odgovaraju podacima na samom vozilu
- analiziranje izvršenog mjerenja i provjera dobivenih rezultata, određujući tako krajnju kategoriju provjere identifikatora

Osnovne metode profesionalne provjere identifikatora:

1. Administrativna provjera vozila

- Utvrđivanje autentičnosti dokumenata vozila - registracijski dokumenti
- Utvrđivanje tačnosti podataka upisanih u dokumentima vozila
- Tumačenje broja šasije kako bi provjerili da li odgovara vozilu na kojem se nalazi
- Provjera u bazi podataka brojeva šasije - utvrditi da li je automobil sa tim brojem šasije ikada proizveden

VIN (Vehicle Identification Number)

2. Provjera debljine laka/boje karoserije

- Mjereći debljinu laka, odnosno boje, provjeravajući tehnologiju nanošenja iste, pronalazimo nedostatke na površini koji mogu otkriti tragove popravaka skrivenih ispod laka karoserije
- Također, detaljna mjerenja površine blizu koje se nalazi broj šasije se rade da bi se otkrilo zavareno mjesto/spoj na pločici sa brojem šasije

3. Provjera identifikatora vozila - VID i SID

- Originalnost i autentičnost se provjerava na svim identifikacijskim pločicama, naljepnicama i kodovima koji su ugrađeni u automobil i to: broj šasijske, broj motora, pločica tipa vozila, fabrička tablica, pločica klijenta, autentičnost plastične zaštite zavarenih mjesta i ostalih spojeva karoserije, kodova na prozorima, kodova na sigurnosnim pojasevima, ostalih dijelova koji nose datum proizvodnje ili dijelove broja šasijske, broj šasijske na drugim mjestima, kodovi i autentičnost boja i drugi skriveni identifikatori.

4. Metoda magnetnog praha

- Ova metoda omogućuje otkrivanje nepravilnosti na površini i ispod površine karoserije tako što se javljaju vizuelne promjene u magnetnom polju na mjestima gdje je materijal nehomogen
- Koristi se u otkrivanju manipulacije sa karoserijom, kao što je rezanje jednog dijela i zavarivanje drugog, iako, na primjer, automobil posjeduje "uredan" broj šasijske

5. Foto dokumentacija

- Za svako vozilo se napravi oko 30 detaljnih fotografija
- Foto dokumentacija pokazuje stvarno stanje vozila i njegovih identifikatora
- Vrijednost vozila zavisi od veličine prčinjene štete

2. PROVJERA TEHNIČKE ISPRAVNOSTI VOZILA

Šta možete otkriti bez upotrebe uređaja (golim okom)?

Prvo, pokušajte pronaći pločice i naljepnice proizvođača sa servisnim podacima (npr., kilometraža od zadnje promjene ulja). Uporedite te podatke sa onima iz servisne knjižice i sa podacima na kilometar satu, ukoliko je to moguće. Tokom same provjere, posebno se fokusirajte na sljedeće:

Boja karoserije

- Pregledajte boju i nijansu farbe na dnevnom svjetlu - i to na cijeloj karoseriji.
- Tražite tragove brušenja podloge i tragove kita ispod boje, prefarbane mrlje, udubljenja; pogledajte farbu na savijenim dijelovima u blizini hermetičkih spojeva i dekorativnih traka, npr., na vratima, prozorima i blatobranima.
- Pregledajte predio svjetala, žmigavaca i spojeva na prozorima, tražite tragove finog sprejanja bojom. Rijetko se dešava da ljudi razmontiraju svjetlosne uređaje i spojeve prozora tokom farbanja blatobrana, tako da na tim dijelovima često možete pronaći ostatke prethodne farbe.
- Korozija/hrđa može biti uzrok popravaka i ponovnog farbanja karoserije - pažljivo potražite mjesta na kojima se boja "lista" odnosno ljušti, ili se pojavljuju mjehurići u farbi, naročito na zategnutim i donjim dijelovima karoserije.
- Uporedite veličinu otvora između pojedinih dijelova karoserije - dijelovi bi trebali biti sastavljeni a otvori među njima bi trebali biti iste širine.

- Provjerite da li je boja na zavrtnjima/šarafima, koji spajaju dijelove karoserije, oštećena. Ukoliko je na zavrtnjima/šarafima korišten odvijač/šrafciğer te su otpušteni, boja će biti oštećena što još jednom pokazuje promjenu ili popravak navedenog dijela.

Originalni spojevi/zglobovi i njihova zaštita

- Pažljivo pregledajte spojeve/zglobove koji su pokriveni plastičnim dijelovima izrađenim u fabrici kako bi zaštitili spojeve pojedinih dijelova od vode, korozije, prljavštine itd. Nakon izvršenih popravki, plastičnu zaštitu je jako teško vratiti u prvobitan položaj. U tom slučaju, zaštita će biti neravna, nepravilna i često napravljena od drugog materijala.
- Otvorite haubu i prtljažnik, ne oklijevajte i uklonite sve podne prostirače, plastične poklopce i rezervnu gumu kako biste mogli vidjeti unutrašnje spojeve/zglobove karoserije kao i njen okvir. Nastavite sa provjerom ostalih dijelova automobila. Provjerite obje strane karoserije u isto vrijeme, te uporedite njihovu istovjetnost. Automobil sastavljaju mašine stoga bi svi dijelovi morali biti simetrični.

Unutrašnjost vozila

- Provjerite stanje tapacirunga, veličinu štete na sjedištima (istrošenost, mrlje, rupe od gorenja, itd.). Na ovaj način možete zaključiti koliko je ljudi obično koristilo automobil.
- Provjerite koliko su upotrebljavani volan, kvačilo, pedala kočnica i ručica mjenjača - sa pređenih 50.000 km ovi dijelovi definitivno ne bi trebali biti značajno pohabani. Tekstura plastičnih i gumenih dijelova bi trebala još uvijek biti vidljiva. Presvlaka ručice mjenjača se uglavnom prilično ošteti kao i pedale. Prema stepenu oštećenosti ovih dijelova, možete otprilike odrediti stvarnu pređenu kilometražu.

Upozorenje: Analogni i digitalni mjerni instrumenti mogu biti lažno podešeni od strane prevaranta! Usluga podešavanja mjernih instrumenata se čak nudi i u nekim oglašivačkim časopisima i magazinima o automobilima.

Unutrašnjost - tragovi poplave?

- Pažljivo pogledajte ispod unutrašnjih plastičnih dijelova, tražeći ostatke blata i pijeska, rastavite tapacirung na vratima, pogledajte ispod praga vrata, ispod prostirača i sjedišta.
- Pogledajte ispod table sa instrumentima: često se zaboravlja provjeriti ovaj prostor, međutim tragovi poplave će se tu vjerovatno pojaviti.
- Obratite pažnju na miris blata u tapacirungu i na mrlje na sjedištima.
- Izolacija gubi svojstva pod utjecajem vode te počinje oksidirati. Tako da električni dijelovi automobila ne rade pravilno.

Električne komponente

Pažljivo provjerite čak i osnovne stvari, npr., da li sva svjetla rade uključujući i indikatore kočnica i žmigavaca. Električni podizači stakla moraju raditi besprijekorno, te ne smiju stvarati nikakvu buku. Uključite zračnu ventilaciju/klimu kada je automobil u pokretu, a ne samo kada radi u mjestu.

Gume i osovine

Provjerite obje osovine i prednju i zadnju - bilo kakva devijacija/nepravilnost položaja točkova je sumnjiva. Ova devijacija je posljedica nepravilnog podnožja točka koje ugrožava sigurnost automobila.

Extra savjet! Asimetričan položaj točkova vas navodi na zaključak da možda postoji oštećenje na točkovima, amortizerima ili na osovinama.

DA LI SU U AUTOMOBILU ZRAČNI JASTUCI BILI AKTIVIRANI?

Sva kontrolna svjetla u automobilu se upale onog trenutka kada okrenete ključ u bravi za paljenje. Svako od tih svjetala bi se trebalo gasiti jedno po jedno. Ukoliko se sva svjetla ugase odjednom, to znači da su kontrolna svjetla zračnih jastuka povezana jedna s drugim (trik pojedinih uvoznika) i da sistem zračnih jastuka ne radi. Iz ovoga opet zaključujemo da je automobil učestvovao u saobraćajnoj nesreći.

Drugi znakovi: Poklopac zračnog jastuka mora tačno naleći u svoj okvir. Razmak između poklopca i podloge mora biti jednak sa svih strana, srednji dio poklopca mora biti čvrst na pritisak, natpis Airbag ili Airbag SRS i ime proizvođača ne smije nedostajati.

Motor

Možete otkriti puno stvari na prvi pogled. U kombinaciji sa probnom vožnjom trebali biste biti u mogućnosti da provjerite ispravnost motora.

- Ponovo pogledajte zavarena mjesta u motornom prostoru
- Dok je još uvijek hladan motor, otvorite posudu za ulje i provjerite njegovu boju - ukoliko je ulje crno to znači da u ulje curi voda ili da je poklopac oštećen.
- Motor bi trebao biti čist i suh, bez vidljivog curenja ulja, ali ne i toliko čist da izaziva sumnju!
- Fokusirajte se na slušanje motora dok radi. Ostavite motor u praznom hodu (leru) i obratite pažnju na neobične zvukove (kuckanje, isprekidane zvukove/trzaje). Motor bi trebao raditi u konstantnim ciklusima bez vidljivih promjena.
- Otklonite poklopac posude za ulje - ako osjetite miris goriva, znači da mehanička pumpa ispušta gorivo u ulje.
- Nakon petnaestominutne probne vožnje isprobajte "CRNO-PLAVO-BIJELO" metodu.

Motor - izduvni gasovi

Koristeći metodu "CRNO-PLAVO-BIJELO" - po boji dima koji izlazi iz auspuha, možete zaključiti mnoge stvari ne koristeći mjerne uređaje.

Crni dim (kod dizel motora) - vjerovatno je motor veoma istrošen, te pumpa goriva nije postavljena ispravno.

Plavi dim - prsten klipa pušta ulje u cilindre, ili ventili propuštaju ulje. Motor je, vjerovatno vrlo pohaban.

Bijeli dim - voda iz hladnjaka curi u kompresor. Poklopac ispod glave motora može biti oštećen ili je glava motora pukla/napukla.

Šta sve možete provjeriti tokom probne vožnje?

Motor

Fokusirajte se na pažljivo slušanje motora dok radi - trebao bi raditi u konstantnim ciklusima bez zastoja. Dodajte gas do maksimalnog broja obrtaja. Ne bi trebalo biti nikakvih zastoja u radu mašine. Ako je u pitanju turbo motor, potrebno je nekoliko trenutaka prije nego počne raditi. Nakon toga bi motor trebao raditi normalno, bez poteškoća.

Mjenjač

Brzine bi se trebale mijenjati lako, besprekidno, i tačno. Trebate pokušati mijenjati brzine vozeći sporo kao i vozeći brzo postići maksimalan broj obrtaja.

Automatski mjenjač

Prebacujući brzine ne biste trebali čuti bilo kakve zvukove, koji bi signalizirali da nije odmah prebacio u brzinu. Promjena brzina bi trebala biti neprekidna, bez udara. Stavljanje automobila u prazan hod (ler) ne bi smjelo biti praćeno podrhtavanjem ručice mjenjača. Ukoliko se to ipak desi, znači da postoji problem u kvačilu ili u prijenosnom mehanizmu.

Nepravilan položaj točkova

Na ravnom dijelu ceste sklonite ruke sa volana, na trenutak - primjetit ćete ako automobil ne "vuče" u stranu; isto pokušajte pri ubrzavanju i usporavanju.

Kočnice

Možete provjeriti ispravnost kočnica dok naglo kočite pri velikoj brzini - ukoliko čujete neobične zvukove, udare ili osjetite vibracije, onda očekujte velika ulaganja u popravak. Vrlo je važno da li jačina kočenja "slabi" odnosno, da li se kočiona učinkovitost smanjuje učestalim korištenjem. Na ravnom dijelu ceste sklonite ruke sa volana, na trenutak, i kočite - ako automobil ne drži pravac, znači: da su kočnice neispravne, da je veza točkova sa osovina slaba, da su osovine oštećene, ili da su gume loše izbalansirane ili istrošene.

Poluosovine

Da biste testirali poluosovine, potrebno je naći mjesto gdje možete skretati automobilom na obje strane. Polako započnite kružno kretanje, te ubrzajte.

Neobični zvukovi se ne bi smjeli čuti; posebno ne biste smjeli čuti zvuk sličan lancu koji preskače. Ukoliko čujete ovakav zvuk, poluosovina je oštećena.

Ležajevi točka

Pohabane ležajeve prepoznajete prema karakterističnom zvuku. Tokom probne vožnje možete tačno odrediti koji je ležaj neispravan. Prilikom vožnje, okrenite volan toliko da se cjelokupna težina automobila prebaci na jednu stranu. Obratite pažnju na razliku između zvukova pri opterećenju i rasterećenju točkova - pohaban ležaj stvara jači zvuk pri opterećenju.

Auspuh, katalizator

Na oštećenja na auspuhu ili katalizatoru će vam skrenuti pažnju zvuk "zvonjave" - metalni, zveckasti zvuk, što znači da su unutrašnji dijelovi oštećeni.

Šasija i amortizeri

Prije vožnje napravite jednostavan test: pritisnite blatobran tačno iznad amortizera kao kad biste htjeli zaljuljati vozilo - kada prestanete vršiti pritisak, vozilo se definitivno ne bi smjelo nastaviti ljuljati! U stanju potpunog mirovanja vozilo se ne bi trebalo ljuljati niti kretati unatrag. Udari ili vibracije uzrokovane lošom cestom ne bi trebali biti prenešeni na samo vozilo. Ovo može biti prouzrokovano oštećenjima opruga amortizera, stabilizatora, itd.

Šta možete otkriti provjerom na mehaničkoj dizalici?

Šasija

Provjerite da li su svi spojevi originalni i da unutrašnjost nije oštećena. Budite oprezni kod neoriginalnih spojeva koji pokazuju da je automobil sastavljen iz dva ili više dijelova! Na nosačima šasije možete vidjeti da li je automobil bio ozbiljno oštećen.

Motorni dijelovi šasije

Nastavite sa provjerom motora i ponovo provjerite sve spojeve i tragove curenja ulja. Može biti da posuda ulja i mjenjač nisu ni oštećeni ni zavarivani.

Točkovi i gume

Fokusirajte se na asimetričnu istrošenost guma. Provjerite ležajeve. Uхватite točak i povucite jako prema sebi. Pri tome se ne smije desiti da osjetite pomjeranje točka, odnosno točak mora biti jako pričvršćen na osovinu.

Kočnice

Pogledajte diskove kočnica - trebali bi biti dovoljno grubi/teški, ne smiju imati oštre ivice, ogrebotine ili utore koji smanjuju njihovu učinkovitost!

Amortizeri

Amortizeri bi trebali biti suhi bez vidljivih curenja iz unutrašnjosti.

Izduvni sistem

Izduvni sistem ne smije biti oštećen korozijom/hrđom. Posebno obratite pažnju na spojeve pojedinih dijelova sistema. Također pazite na katalizator - automobil neće proći testove emitiranja štetnih gasova bez katalizatora, te će biti ocjenjen kao nepogodan za vožnju.

Šta morate tražiti

Pažljivo provjerite sve registracijske dokumente.

- Apsolutno je neophodno da se broj šasijske, broj motora, broj tipa motora i boja slažu sa podacima upisanim u dokumentima!
- Saznajte gdje je automobil prodat kad je bio nov - da li u Republici Češkoj ili je uvezen iz inostranstva. Ukoliko je uvezen iz inostranstva, provjerite ga kod kompanije koja pruža ove usluge, i koja će vam garantirati porijeklo vozila.
- Posebno obratite pažnju kod vozila koja spadaju u "kritičnu" grupu, kao što su: BMW, Mercedes, Audi, VW.
- PAZITE se duplikata registracijskih dokumenata - ovo uvijek predstavlja PROBLEM, posebno ako je original dokument izgubljen ili oštećen. Duplikat se često koristi kako bi se prikrio porijeklo vozila, identitet prethodnog vlasnika, podatak da je vozilo korišteno kao taxi, ili u auto školi (školi vožnje), itd. Iz duplikata ne možete pročitati da li je automobil kupljen gotovinom, putem lizinga i da li je uopće plaćeno. Posebno morate biti pažljivi kad je u pitanju česta promjena vlasnika vozila, uglavnom se to dešava u prvim mjesecima (nekada i sedmicama) izvršene registracije u Republici Češkoj.

Tražite sve ključeve, servisnu knjižicu i uputstva

- Pobrinite se da dobijete sve ključeve automobila od prethodnog vlasnika. Ukoliko postoji samo jedan ključ, tražite pismenu izjavu prodavača/vlasnika da nije zadržao niti jednu kopiju ključa. Ne zaboravite ključeve sigurnosnih uređaja, npr., ključ mjenjača!
- Tražite dodatne dokumente. Iz servisne knjižice možete zaključiti da li se prethodni vlasnik brinuo o vozilu na pravi način.

Kako i gdje kupovati

NE ŽURITE PRI IZBORU AUTOMOBILA

Izbor i kupovina automobila će vam uzeti puno vremena. Ukoliko imate pristup internetu, iskoristite ga. Profesionalni dobavljači automobila imaju svoje ponude objavljene na Internetu, možete birati među hiljadama vozila bez da ustanete iz stolice. Na ovaj način ćete izbjeći amatere, privatne uvoznike i prevarante koji čekaju svoju priliku kod loše informiranih klijenata.

Na Internetu ćete naći fotografije i detaljne informacije kod većine automobila, možete upoređivati cijene pojedinih modela i tipova na osnovu predene kilometraže, godišta, itd.

IZABERITE TRGOVCA SA KVALITETNIM ISKUSTVOM

Polovan automobil kupite od trgovca sa kvalitetnim iskustvom, iskoristite opciju probne vožnje, odvezite auto na mehaničku dizalicu kako bi ste pregledali podnožje. Ukoliko ste u mogućnosti, povedite mehaničara sa sobom.

3. POTVRDA PORIJEKLA VOZILA

Provjera porijekla vozila je najvažnija, ali isto tako i najkomplikovanija! Većina pojedinaca nema nikakve mogućnosti da provjeri porijeklo vozila. Stoga, opasno je kupovati automobil samo tako, na ulici, preko posrednika, na pijaci, kod uvoznika i neprofesionalnih prodavača - oni nikada neće dati **garanciju** za porijeklo vozila!

Provjeru prepustite profesionalcima koji će otkriti pravo porijeklo vozila i dati garanciju za to, ili kupite vozilo kod trgovca koji svoja vozila daje na provjeru. Međutim, u Republici Češkoj, ova provjera se odvija redovno i sistematski samo na većim autopijacama.

Ukrasti automobil u Republici Češkoj je vrlo jednostavno. Čak ni naš ulazak u Evropsku Uniju nije otežao život lopovima. Broj ukradenih vozila ostaje na 25.000 godišnje, ne pokazujući nikakva smanjenja. Legalizacija ukradenog automobila, a potom njegova prodaja je vrlo pristupačna. Krađa vozila je izuzetno unosan posao, sa zaradom od 4 do 8 miliona kruna godišnje.

Provjerom porijekla vozila saznajete sljedeće:

Da li je vozilo registrovano ili ne u zemlji porijekla, razlog odjave iz date zemlje, datum prve registracije, godinu proizvodnje, i naravno da li se vozilo vodi kao ukradeno u datoj zemlji.

U današnje vrijeme, samo će lopov amater ukrasti vozilo u Holandiji, dovesti ga u Republiku Češku i pri uvozu deklarirati ga kao vozilo iz Holandije. Praksa pokazuje da, tokom legalizacije u R. Češkoj, lopovi uvijek mijenjaju zemlju porijekla ukradenog automobila!

Na primjer: ako lopov ukrade vozilo u Francuskoj, pri uvozu u R. Češku će ga deklarirati kao vozilo iz npr. Njemačke. Dakle, ako ovakav automobil prevozite preko granice i na granici ga provjere, naravno da se neće desiti da saznate da je prijavljen kao ukraden u Njemačkoj, stoga dobijate lažni utisak da je sa vozilom sve u redu i nastavljate sa kupovinom, iako je u stvarnosti činjenično stanje drugačije.

Svaka provjera uvijek uključuje

- podatak o tome da li je vozilo bilo registrovano u datoj zemlji porijekla, da li mu je dodjeljen registracijski broj i koji je to broj,
- da li je vozilo odjavljeno i razlog odjave,
- da li je vozilo stavljeno van upotrebe zbog prijavljene totalne štete,
- podatak o pravoj godini proizvodnje, godini prve registracije,
- podatak o tome da li se vozilo vodi kao ukradeno, u datoj zemlji.

ISTINITI DOGAĐAJ:

Vječani par Veronika i Petr su dugo štedili za drugi automobil, prodali su svog starog Ford Escorta, i kupili AUDI kojem su se oboje radovali. Međutim, tek nakon kupovine su dali vozilo na provjeru i otkrili da su broj šasije i broj motora ovog vozila prekucani. Prema podacima iz pravog broja šasije, ovaj Audi je ukraden u R. Češkoj. Policija im je oduzela vozilo te su ostali bez automobila i bez novca. Pravog "vlasnika" nisu mogli pronaći. Veronika i Petr su bili prevareni.

Tačna godina proizvodnje automobila - vaše vozilo može biti pomlađeno

Problem:

Kada je zakon o Uslovima upotrebe vozila za cestovni saobraćaj stupio na snagu, rezultat je bio da se pravi datum proizvodnje vozila nije bilježio, i da je bio zamijenjen datumom prve registracije vozila. Ovo je omogućilo razne malverzacije po pitanju pomlađivanja vozila pri individualnom uvozu, i u slučaju duplikata dokumenata. Stvarna vrijednost vozila se direktno određuje prema tačnom datumu proizvodnje. Pretpostavka je da su do 30. juna 2001 godine 15% vozila, u prosijeku, pomlađena za 2-3 godine, a nije izuzetak da se danas vozila pomlađuju i za 6 godina. Više od jedne četvrtine vozila u Republici Češkoj ima promjenjen datum proizvodnje. "Pomlađivanje" automobila su prve primjetile kompanije za provjeru porijekla vozila.

Ukoliko niste u mogućnosti da sami otkrijete pravi datum proizvodnje automobila, kontaktirajte kompaniju ovlašćenu za ovu djelatnost.

U Republici Češkoj postoji internet aplikacija zvana ROKVY koju popunjavate kada želite saznati pravi datum proizvodnje vozila. Stoga, svaki vozač je u mogućnosti da provjeri pravi datum proizvodnje vozila prije nego izvrši kupovinu. Ozbiljnije autopijace pružaju svojim klijentima garanciju datuma proizvodnje automobila.

4. PROVJERA LEGALNOSTI

Povoljan leasing - kada automobil ima dugove/neostvarena potraživanja

- Pozovite leasing kompanije - to je jedini način da saznate da li postoje nevjerovatne pogodnosti leasinga za vaš automobil. Ili posjetite web stranice koje nude uslugu provjere vozila, kako biste ustanovili da li je vozilo već u vlasništvu određenih leasing kompanija.
- Problem: u Republici Češkoj postoji više od 200 leasing kompanija danas! Međutim, većina njih odbija pružiti informaciju. Također postoji mogućnost da je vozilo kupljeno putem leasing kompanije koja više ne postoji.
- Provjerite registracijske dokumente - u prošlosti, bila je praksa da se u registracijskom dokumentu navodi samo korisnik automobila i to u periodu od 2 godine, ali ne i njegov vlasnik. Ova činjenica predstavlja problem danas, jer možete kupiti vozilo od korisnika upisanog u registracijske dokumente, ali vlasnik automobila može biti sasvim druga osoba ili leasing kompanija.

ISTINITI DOGAĐAJ:

- Jiří L. iz Brna je kupio Škodu Octaviu za 250,000 čeških kruna, te je potpisao kupoprodajni ugovor. Platilo je prodavaču Karel N. u gotovini, te je ovaj obećao da će urediti odjavu registracije vozila. Kada je Jiří L. otišao da prevede vozilo na svoje ime, službenik je odbio njegov zahtjev sa objašnjenjem da je vozilo još uvijek prijavljeno na ime leasing kompanije. Prodavač je tvrdio da nije znao za leasing, pa stoga nije ni kriv, i odbio je vratiti novac. Na kraju se ispostavilo da je leasing dogovorio prethodni vlasnik vozila, međutim to nije bitno mjenjalo situaciju, novi vlasnik je sada imao dug prema leasing kompaniji u iznosu od 50.000 čeških kruna, koje je ipak platilo jer bi u protivnom leasing kompanija oduzela vozilo, a Jiří L. izgubio sav svoj novac.

Zalog - kada je vaše vozilo dato u zalog

- Problem: kada je vozilo predmet ugovora o zalogu, na primjer, ako neko založi vozilo kada posuđuje novac, to je gotovo nemoguće otkriti! Ako novac nije vraćen, vozilo će biti predato osobi kojoj je, prema ugovoru, dužnik bio obavezan platiti. Ono što slijedi je izvršavanje obaveze i oduzimanje vozila, bez obzira na to da li je pravi vlasnik, u međuvremenu, prodao automobil.

ISTINITI DOGAĐAJ:

Karel S. iz Praga je imao Opela Astru uvezenu iz inostranstva, kupljenu od malog prodavača, koju je platilo 375,000 čeških kruna. Nakon što je koristio vozilo godinu dana, kontaktirala ga je carinska uprava tvrdeći da je vozilo predmet

zaloga u korist carinske uprave. Prodavač je imao dug prema carinskoj upravi koji nije platio. Karelu S. je vozilo oduzeto, bez prava na nadoknadu. Iako je tužio prodavača, nakon nekoliko godina prestao se nadati da će slučaj biti riješen u njegovu korist.

Oduzimanje vozila - automobil može bit zaplijenjen bilo kada, bilo gdje

- Problem: nigdje ne postoji spisak ljudi koji su bankrotirali, odnosno ljudi čija je imovina zaplijenjena. Znači da ne postoji način da otkrijete da li je automobil zaplijenjena imovina. Nadležni organ vam neće pružiti ovakvu informaciju.
- Najčešći razlozi oduzimanja imovine: sve vrste dugova, neisplaćeni dugovi prema leasing kompaniji, prema carinskoj upravi - tada se izvršava oduzimanje imovine dužnika.
- Problem: nadležni organ će izvršiti oduzimanje čak i od osobe koja je kupila vozilo.

ISTINITI DOGAĐAJ:

Kamil P. iz Plzeňa je kupio Ford Mondeo za 265,000 čeških kruna na maloju autopijaci u Plzenu. Koristio je automobil 6 mjeseci, ulažći u posebne dodatke, kada je primio pismo od nadležnog organa. Obavijestili su ga o činjenici da se njegovo vozilo nalazi na listi za oduzimanje, i da je prema odluci Suda, kao novi vlasnik, dužan isporučiti vozilo. Nadležni organ je nastavio sa procedurom izvršavanja Zakona; vozilo je stavljeno na listu za oduzimanje prije nego što ga je vlasnik autopijace prodao Kamilu P.

Ukraden automobil - ne možete znati da li vozite ukraden automobil!

- Jedina sigurna opcija za provjeru vozila jeste provjera kod profesionalne kompanije koja daje garanciju za rezultate.
- Ukoliko je vozilo uvezeno iz inostranstva, ne štedite novac i dajte vozilo na provjeru porijekla, to je daleko jeftinije nego da vam zauvijek oduzmu automobil zato što je ukraden.
- Problem: ukoliko ne izvršite provjeru vozila, grešku ustanovite onog trenutka kada vas pozovu da predate vozilo inspekciji. Automobil ne mora biti upisan u bazu podataka o ukradenim vozilima, čak i najmanja sumnja policije je dovoljna da vozilo stave van upotrebe.

ISTINITI DOGAĐAJ:

Stanislav B. iz Ústí je kupio VW Passata za 560,000 čeških kruna, od Bedřicha L., privatnog uvoznika. Koristio je automobil, te nije imao nikakvih problema, ali nije odlazio u inostranstvo. Dvije godine poslije, poveo je svoju porodicu na odmor u

Hrvatsku. Na granici sa Njemačkom vozilo je provjereno, te je ustanovljeno da je prije nekoliko godina taj automobil ukraden u Njemačkoj a uvezen u Republiku Češku i legalizovan.

Konfiskacija - vaš automobil je predmet pravnog spora!

- Problem: vozilo može biti konfiskovano u slučajevima kada kupite vozilo oko kojeg dvije osobe spore/parniče. Međutim, ovo ne možete znati prilikom kupovine istog. U tom slučaju vozilo vam može biti oduzeto, a potom policija može narediti da se vozilo konfiskuje. Ovo je dugotrajan proces u kojem čekate kome će Sud dodijeliti automobil.

Prodaja bez pristanka supružnika/ce - zajednička imovina

- Tražite od svog supružnika/ce pristanak na prodaju vozila. Ukoliko je automobil zajednička imovina (imovina stečena u braku), zakonom je propisano da za prodaju morate imati pristanak supružnika/ce.
- Problem: supružnik/ca se može protiviti prodaji automobila ukoliko ona ili on nije dao svoj pristanak, čime stiče pravo na zakonsko poravnanje. Ponovo može doći do konfiskacije vozila.

Policija oduzima vozila, posebno u ovim slučajevima:

- Kada sumnja da su identifikatori vozila izmjenjeni (broj šasije, broj motora, ...).
- Kada sumnja da su vozilo ili njegovi dijelovi ukradeni
- U slučaju kada je vozilo korišteno za izvršavanje kriminalnih radnji u prošlosti
- Kada se vodi pravni spor između dvije osobe, a vozilo je predmet rasprave
- Kada pomaže nadležnom organu za oduzimanje, službenicima i predstavnicima javne administracije.

Većina ovakvih okolnosti se stvaraju kada vozilo već kupite i niste u mogućnosti ući u trag podacima o istom. Stoga vam preporučujemo da kupujete vozila samo kod prodavača koji vam daju 100% garanciju za povrat novca u slučaju da se dese bilo kakvi pravni problemi. Zaboravite na kupovinu automobila od "prijatelja" ili od prodavača polovnog vozila - oni su ti koji najčešće prodaju polovna vozila loših tehničkih kvaliteta, i vozila koja sa sobom povlače pravne poteškoće.

Zaključak

- Preporučujemo svim potencijalnim vlasnicima vozila da budu maksimalno oprezni pri kupovini.
- Nekada je bolje odgoditi kupovinu i pokušati sakupiti što više informacija o vozilu koje namjeravate kupiti.
- Nikada se ne oslanjajte na savjete kao što su: "Kupio sam automobil iz inostranstva nekoliko puta, i ništa se loše nije dogodilo"
- Radije uložite novac u provjeru porijekla i identiteta vozila prije kupovine, nego u advokate nakon kupovine.
- Ne vjerujte uvoznicima i neovlaštenim prodavačima.

expiscore

Poslovni centar Hrasno
ul. Azize Šaćirbegović, prostor 35
Jasmina Gafić, manager
telefon: +387 63 89 00 89
email: expiscore@vin-balkan.com